

REPORTAGE

STIEREN MESTEN MET WEINIG ARBEID EN GOEDKOOP VOERKAN. JAN NEVENZEL MEST VOLGENS HET PURE GRAZE-PRINCIPE EEN TWINTIGTAL STIEREN OP DE WEI.

Weinig kosten aan rundvleesproductie

rundveehouderij [vleesvee]

30

Op de kuilplaat achter een oude ligboxenstal ligt de eerste snede in een kleine kuilbult van nog geen meter hoog en een paar meter lang. Op de plaat ernaast ligt de tweede snede en zo'n tien balen van vorig jaar. Dat moet voor de 20 Hereford-stieren van Jan Nevenzel voldoende zijn om de winter door te komen: „Afgelopen winter heb ik ze met steeds de draad verzetten tot eind januari op de wei aan het vreten kunnen houden. Toen begonnen ze pas meer aan de kuil te vreten.”

Stieren mesten op gras, in het *Pure Graze*-concept, is niet alledaags. De vraag rijst dan snel of ze wel groeien. Het zal niet zo snel gaan als bij een traditioneel rantsoen, maar in 1,5-2,5 jaar behalen de Herefords toch een gemiddeld slachtgewicht van 375 kilo. De duur van de mest-

periode is afhankelijk van het type stier.

Herefords zijn volgens de boer in te delen in twee typen: een wat kleiner, gedrongener dier dat sneller op gewicht zit en een groter, langer type dat iets meer tijd voor vleesaanzet nodig heeft. Zelf weegt Nevenzel niet, maar de website van *Pure Graze* vermeldt dat de gemiddelde groei bij het systeem 600 à 1.300 gram per dag is. De beste groeiers doen dus niet onder voor stieren in de traditionele mesterij. De opbrengstprijis (€3,50 per kilo) is niet spectaculair, beseft Nevenzel, maar dat komt mede doordat de slachtveeprijzen afgelopen jaar flink stegen. „Een jaar geleden ving je voor een gewone R-stier nog €2,50, nu ruim €3. Voor het mooie zou er nu wat bij de prijs op moeten, maar daar moet de afnemer ook in mee willen gaan.”

De stieren groeien tussen 600 en 1.300 gram per dag en halen op een leeftijd van 1,5 tot 2,5 jaar een geslacht-gewicht van 375 kilo.

FOTO S: RONALD HISSINK

PROFIEL

Naam: Jan Nevenzel (53).
Woonplaats: Den Ham (Ov.).

Bedrijf: Jan Nevenzel heeft samen met zijn vrouw Alie (53) een vleesveehouderij met 20 stuks vee, waarvan 1 Vlaams Rode koe met kalf, 15 Hereford-stieren en drie Galloway-stieren.

Bij het bedrijf ligt 8,5 ha grasland, verdeeld in twee percelen. Nevenzel koopt de stieren als starter aan. Op

een leeftijd tussen 1,5 en 2,5 jaar naar de slacht bij een gemiddeld geslacht-gewicht van 375 kilo. Naast de stierhouderij werkt Nevenzel drie dagen per week als zzp'er in de bouw.

Aanleiding voor reportage: Jan Nevenzel is een van de tien *Pure Graze*-vleesveehouders. *Pure Graze* is een arbeidsextensief houderij-systeem waarmee aan de weg wordt getimmerd.

Een prijsverhoging zit er volgens Ado Bloemendal, bedenker van dit concept, nog niet in. Hij wil eerst zien of duurder gangbaar vlees een gril is of niet. In het laatste geval zal de opbrengstprijis van het concept-vlees ook omhoog moeten.

De stiertjes zijn allemaal van Nederlandse herkomst. De aanschafprijis is gemiddeld €400 à €500. Bij een geslacht-gewicht van 375 kilo blijft €862 per stier over. Hier moeten de kosten voor het inkuilen van de twee snedes nog af.

Bio voorbij

Aan veehouders die binnen het concept mesten, worden wel eisen gesteld (zie *kader*). Het lijkt op het eerste gezicht op biologisch veehouden, maar *Pure Graze* gaat net iets verder. Zo mogen dieren niet met antibiotica behandeld worden. Gebeurt dat wel, dan wordt het dier niet binnen het programma afgezet. Ook geldt de eis dat dieren maximaal 30 dagen per jaar binnen mogen staan, bij biologisch is dat 150 dagen. Nevenzel heeft

daarom achter de werktuigenberg ing alleen een schuilmogelijkheid; de stieren maken daar weinig gebruik van.

De nadruk op weidegang doet denken aan de reclameslogans van Greenfields, waarbij Ierse runderen op de wei hun vlees produceren. Pure Graze is eigenlijk 'Greenfields van Nederlandse bodem'.

Hoewel geen stikstof gestrooid mag

„Voor het mooie zou er nu wat bij de prijs op moeten, maar daar moet de afnemer ook in mee willen gaan.”

worden, weet de boer zijn grasland goed in stand te houden met drijfmest aanvoer. Na een maaisnede en als de stieren uit een perceel gaan, laat hij een collega-melkveehouder met wie hij een melkmaatschap heeft 15 kuub per hectare aanvoeren. Spuiten tegen onkruid mag niet; daarom loopt de boer regelmatig zijn weiland door om ridderszuring, distel en

brandnetel met de hand te verwijderen.

Geen geklier in de wei

Menig veehouder zal zich achter de oren krabben om een clubje stieren de wei in te jagen. Nevenzel niet. Vanaf zijn terras is te zien dat ze rustig van de zon liggen te genieten. Ook slachtrijpe stieren uit de groep halen en nieuwe dieren tussen oktober en december aanvoeren gaat doorgaans probleemloos. Zolang ze maar in een groepje de wei in komen, ziet de boer weinig concurrentiestrijd. Nieuwelings blijven bij elkaar en vormen een blok tegen de grote jongens. Lachend: „Alleen die drie Galloways kregen afgelopen voorjaar een paar dagen flink op de kop. Die schoten toen onder de draad door, maar alleen omdat ze een stuk kleiner zijn dan de Herefords.” Voor de rust in de kudde vlakt hij de oude koe overigens ook niet uit. De dame is voorzien van horens en houdt de puberstieren daarmee onder de duim.

Anne-Marie van der Linde

De stieren moeten groeien op de wei. In de winter krijgen ze graskuil bijgevoerd. Om het voer droog te houden heeft Nevenzel een voerhek met afdak gemaakt.

Tussen de stieren loopt een Vlaams Rode koe met kalf. De gehoornde koe is de baas over de puberstieren en zorgt ervoor dat er niet te veel onrust in de kudde is.

Pure Graze: vlees uit gras

Pure Graze is als een managementsysteem ontwikkeld door Ado Bloemendal in Den Ham. In dit concept moet melkvee en vleesvee het volledig doen met weidegras en krijgt het in de winter alleen maar kuilgras bijgevoerd. Mais of krachtvoer wordt niet bijgevoerd. Deelnemende veehouders mogen geen kunstmest of onkruidbestrijding op hun land toepassen. Verder worden de dieren niet onthoofd en niet behandeld met antibiotica.

Momenteel doen tien vleesveehouders met zo'n 180 runderen mee aan het concept. Ze mesten zowel vaarzen als stieren. Naast huisverkoop en een webshop wordt het vlees sinds dit voorjaar ook afgezet in winkels van supermarktketen Boni, die vooral in het midden en oosten van Nederland vestigingen heeft. Ook de vleesveehouders zitten in dit gebied zodat het rundvlees ook als regionaal product gepromoot kan worden. De vleesveehouders beuren €3,50 per kilo geslacht-gewicht.

De afzet van Pure Graze-rundvlees loopt dusdanig goed dat Ado Bloemendal op zoek is naar nieuwe veehouders die volgens dit principe willen werken.